

برادر ارجمند؛ جناب آقای مهندس مسعود نصرتی
شهردار محترم قزوین

با سلام و احترام؛

به استحضار می رساند کارگروه قزوین +20 دومین مرحله بررسی تفصیلی پروژه های مصوب در حوزه حمل و نقل ترافیک شامل " طرح جامع ترافیک، طرح احداث رینگ کمربندی شهر، طرح احداث پارکینگ های عمومی شهر و مناسب سازی عبور و مرور دوجرخه " را مورد بازبینی قرار داد، که نتیجه جلسات به شرح ذیل تقدیم میگردد:

حمل و نقل سواره و پیاده مهمترین پدیده شهرنشینی است که امروز شهروندان قزوینی و مدیران شهر را با چالش جدی مواجه کرده، رشد جمعیت شهر، حضور بیش از پیش اتومبیل در زندگی روزمره، ترافیک عمومی وسائط نقلیه از اقصی نقاط کشور در منطقه و انتقال بعضی از وزارتخانه ها به قزوین و سرریز جمعیت تهران به قزوین و ... مجموعه عواملی را تشکیل می دهند که ترافیک شهر را به یک مسئله بغرنج تبدیل نموده، علیرغم اقدامات متعدد جهت حل مشکل، همواره مشکلات جلوتر از فعالیت های اصلاحی خودنمایی میکند. با توجه به اینکه یکی از روشهای جدید مطرح در فرایند شهرسازی پایدار توسعه شهر براساس حمل و نقل عمومی (TOD) می باشد لذا موارد مطروحه در بررسی تفصیلی پروژه های مذکور در گروه قزوین +20 بشرح ذیل ارائه می گردد:

1- فرهنگ شهرنشینی در حوزه ترافیک:

به مقوله آموزش شهروندی و فرهنگسازی در زمینه ترافیک، متناسب با حضور، نقش و جایگاه وسائط نقلیه موتوری در شهر توجه نشده است. لذا بخش قابل ملاحظه ای از مشکلات موجود در زمینه آموزش سواره و پیاده مربوط به ناآگاهی و یا بی توجهی یا کم توجهی به مقررات راهنمایی و رانندگی و یا نحوه زندگی مردم میباشد، لذا همانند سایر بخشهای زندگی، سرمایهگذاری در حوزه آموزش شهروندی آن هم در شاخه ترافیک شهری ضروریتین نیاز امروز قزوین می باشد.

در این زمینه استفاده از ابزارهای مختلف مانند بهره‌مندی از رسانه های نوشتاری و صوتی و تصویری در استان، اطلاع رسانی به موقع و

... جهت مشارکت شهروندان و آموزش آنها از بهترین راهکار میباشد که از چند نمونه اجرایی بعنوان مثال میتوان نام برد:

الف - هماهنگی با دستگاههای ذیربط مانند مدیریت راهبر ناجا و آموزش و پرورش در تعلیم عملی دانشآموزان در سطح مدارس استان به صورت مستمر و برگزاری مسابقات دوره‌ای و ...

ب - معرفی شخصیت‌های کارتنی ترافیکی در صدا و سیما و مطبوعات و پرده‌های تبلیغاتی برای جذابیت ارائه موضوعات آموزشی و ...

ج - تدوین برنامه‌های نمایشی آموزشی زنده توسط سازمان فرهنگی ورزشی و اداره روابط عمومی شهرداری در کانون‌های جمعیت شمال و جنوب قزوین در روزهای تعطیلی به طور مستمر (یعنی در مجموعه امام زاده حسین(ع) و پارک باراجین که اماکنی هستند که در تعطیلات، هزاران شهروند قزوینی بطور خودجوش به آنجا مراجعه و اوقات فراغت خویش را سپری میکنند)، برگزاری مسابقات و اهداء جوایز تشویقی و ... گام مهمی در دستیابی به اهداف آموزش شهروندی میباشد.

د - با توجه به ضریب افزایش مالکیت خودرو در قزوین تشویق و ترغیب مردم به استفاده از وسائط نقلیه عمومی و دوچرخه.

2 مطالعات طرح جامع ترافیک:

امروزه یکی از روشهای مطرح در توسعه شهرها «توسعه پایدار براساس حمل و نقل (T,O,D) میباشد. دخالت‌های اجرایی در حوزه حمل و نقل در بستر شهر و پیرامون آن بدون بهرهمندی از «نقشه راه» یعنی مطالعات طرح جامع ترافیک مانع از رسیدن به درجه مطلوبتری از سطح کیفی زندگی شهری میباشد. هرچند هر اقدامی که در زمینه بهبود شرایط آمد و شد شهروندان صورت میگیرد اثر مطلوب و وضعی خویش را نمایان می‌کند، اما ماندگارترین اقدامات را میتوان اجرای طرحها و پروژه‌های دانست که براساس مطالعات جامع ترافیک که بر مبنای بررسی و تحقیق و مطالعه در حوزه‌های اجتماعی - اقتصادی - فرهنگی، شهرنشینی، شهرسازی و ... صورت گرفته باشد، دانست. تاکنون شهر قزوین از وجود «مطالعات طرح جامع ترافیک» بهرهمند نبوده، فقط دفترچهای ناقص در حد مطالعات ابتدایی در سالهای گذشته در حوزه ترافیک توسط شهرداری تهیه شده که قابلیت استفاده اجرایی ندارد، لذا، تسریع در اجرای ابلاغیه مورخه 89/3/17 وزارت کشور که طی آن مجوز تهیه «مطالعات طرح جامع حمل و نقل قزوین در حد مجموعه شهری»

پیش بینی شده تا رسیدن به نتیجه، در یک بازه زمانی مشخص ضروری ترین اقدامی است که باید مورد توجه مدیران شهری قرار گیرد، اما تا به نتیجه رسیدن این مطالعات جامع، مجموعه اقدامات اصلاحی و اجرایی شهرداری (کوتاه مدت و بلند مدت) در قالب بودجه های سنواتی و مشارکتی با مد نظر قرار دادن مطالعات ترافیکی موجود در طرح های جامع و تفضیلی و حتی الامقدور انطباق اجرای اقدامات و طرحها و پروژه های موضعی ترافیکی در سطح شهر با این طرحها در استفاده بهینه از منابع شهری امری بدیهی به نظر می رسد، به هر شکل حرکت در قالب نظام طرحهای موجود بالادست، ما را در تحقق اهداف طرحهای جامع و تفضیلی توانمندتر خواهد نمود. به نظر میرسد هدایت مشاور جدید جهت بررسی و ارائه مطالعات شاخص ترافیک درون شهری در بافت های مرکزی و مناطق جدید از یک طرف و توجه جدی و ساماندهی ترافیک سنگین عبوری از منطقه قزوین از طرف دیگر و عنایت ویژه به ترافیک در بافتهای کهن و میراثی قزوین و همگرایی و هماهنگی با طرحهای موجود مانند طرحهای جامع و تفضیلی و ارجحیت ترافیک پیاده به سواره را پنج محور اساسی در تهیه مطالعات جدید می توان نام برد.

3 احداث رینگ کمربندی شهر:

بر اساس آمارهای موجود روزانه دهها ماشین در قزوین شمارهگذاری می شوند، علاوه بر آن با توسعه روزافزون صنایع در منطقه قزوین و به طبع آن رشد کانونهای جمعیتی اطراف شهر و توسعه روستاها و شهرکها، همه و همه باعث گردیده مراجعات به مرکز استان روزافزون گردد، خدمات حوزههای مسکونی، صنعتی و ... این مناطق از شهر قزوین تأمین میشود که علاوه بر آن، ترافیک سنگین و پرازدحام عبوری از کریدر شمال جنوب و شرق و غرب کشور که تلاقی آن در منطقه و شهر قزوین میباشد، آینده نگران کنندهای را برای شهروندان و مدیران شهری و استان رقم زده است و مشکلات به وجود آمده جدیتر از ادوار گذشته میباشد، اگر مجموعه این مشکلات ساماندهی نشوند، منابع خدادادی منطقه مانند باغات سنتی، مزارع کشاورزی، طبیعت یکتا... که اکثراً تجدیدنپذیر هستند رو به زوال رفته، رونق محیطی سکونتگاه شهروندان افول خواهد کرد. در حوزه ترافیک وسائط نقلیه و برای ساماندهی وضعیت نابسامان در این حوزه دو پیشنهاد ذیل ارائه می شود:

الف- احداث رینگ کنارگذر شهر قزوین جهت حل مشکل ترافیک عبوری بیرونی در منطقه یعنی تعریف محور مواصلاتی که بیرون محدود و حریم شهر به فاصله 10 تا 20 کیلومتری از شهر قادر به اتصال کلیه جاده های ورودی شهر به یکدیگر بوه و ترافیک ورودی و خروجی آنها را خارج از شهر سر و سامان بدهد، الزام صددرصدی دارد. البته این مهم در حوزه اجرایی شهرداری نیست و باید مدیران استان در اقدامی هماهنگ و ضربتی نسبت به پیگیری احداث چنین کنارگذری اقدام نمایند.

ب- احداث و تکمیل رینگ کمربندی متصل به شهر، احداث و اصلاح تند راهها و تقاطعهای غیرهمسطح که جوابگوی ساماندهی ترافیک داخلی شهروندان بوده موجب روان سازی بافت های موجود حوزههای مختلف سکونت گاهی گردد، تکمیل و اصلاح بلوارهای شهید باهنر، امام علی- بلوار موازی اتوبان و شهید مطهری- مسیر دکه یاران و حاشیه رودخانه ارنجک و سه راهی پلی وینا و جاده قدیم تهران و تکمیل و اصلاح بلوار جمهوری اسلامی در جنوب در یک اقدام مستمر و تقلیل نقش محورهای نسیم شمال در حد دسترسی میان باغی ضروری به نظر میرسد.

4- احداث پارکینگ های عمومی شهر:

توفیق اقدامات در حوزه ترافیک بدون توجه به مسئله پارکینگ وسائط نقلیه امکانپذیر نمیشود. مسئله پارکینگ در تمام شهرهای جهان مورد توجه مدیران شهری و طراحان و شهرسازان میباشد، با توجه به بافت های قدیمی در شهرها، که عمدتاً برای زندگی بدون ماشین بنا شده اند، مداخله و مناسب سازی این محیطها برای پارکینگ با یک نسخه واحد و یا اقدامات مقطعی امکان پذیر نمیشود، بلکه تدوین مجموعههای از ضوابط و راهکارها برای حل این مشکل متناسب با شرایط هر شهر لازم است. در بافت های جدید شهری و اراضی منظور شده در طرحهای شهری برای گسترش افقی شهرها هم توجه به پارکینگ در طراحیهای شهری امری الزامی است. در این راستا موارد ذیل از منظر عملیاتی عنوان میگردد:

1 - تأمین پارکینگ در حوزههای مختلف و کاربرهای گوناگون در قالب ضوابط مندرج در دفترچه طرح تفصیلی قزوین آن هم در پروانه های صادره منظور میگردد. عملاً خیلی از ضوابط الزامی تأمین پارکینگ مندرج در پروانه های صادره شهرداری رعایت نمیگردد ولی فقدان دفترچه ضوابط مخصوص تأمین پارکینگ های عمومی، خصوصی و

مکانیزه و تدوین ضوابط تشویقی در حوزه سرمایه گذاری در پروژه های پارکینگ های عمومی، شهرداری را در دستیابی به درجه مطلوب تر این هدف ناکام نموده است لذا تهیه دفترچه ضوابط مذکور که براساس تجربیات شهرهای بزرگتر و متناسب با شرایط شهر قزوین تدوین شده باشد قطعاً اقدامی مؤثر در حل مسئله پارکینگ خواهد بود.

- 2 - پیگیری تحقق اهداف مطالعاتی که توسط شهرداری در (سال 1387) صورت گرفته و طی آن 92 فضا در شهر قزوین جهت احداث پارکینگ های عمومی شناسایی گردیده و ارائه ضوابط تشویقی به مالکین (حذف عوارضات معمول و اعطاء تراکم تشویقی، استفاده از بام جهت پارکینگ در ساختمانهای بزرگ و ...) و از همه مهمتر الزام مالکین پروانه هایی که کسری پارکینگ دارند جهت خرید از پارکینگ های احداثی عمومی که توسط بخش خصوصی ساخته شده اند، توصیه کارگروه میباشد.

5 ترویج دوچرخه سواری در شهر:

ترویج فرهنگ استفاده از دوچرخه در شهر را میتوان یکی از راههای اقتصادی و راحت تر جهت ساماندهی ترافیک شهر دانست، علاوه بر جنبه های سلامت، ورزش، شادابی و ... فراگیر بودن این وسیله نقلیه، هماهنگی با وضعیت اقتصادی گروهها و خانواده های شهری را نیز می توان از جنبه های مثبت استفاده از دوچرخه در شهر دانست. خوشبختانه شهر قزوین از نظر اقلیمی و جغرافیایی بخصوص توپوگرافی (پستی و بلندی) مناسب برای اجرای این طرح میباشد، به این مطلب میتوان اضافه نمود. علاقه شهروندان و کسبه به دوچرخه سواری (براساس آمار غیررسمی نزدیک به 30/000 دوچرخه در شهر قزوین وجود دارد) و در نهایت موارد قابل دسترس در این حوزه را با توجه به اینکه طرح هدفمندی یارانه ها توسط دولت محترم شروع شده و قزوین هم از طرف ستاد بهینه سازی مصرف سوخت کشور بعنوان پایلوت انتخاب شده می توان به شرح ذیل برشمرد:

- 5 1 - لحاظ نمودن بحث دوچرخه سواری در شرح خدمات مشاور تهیه طرح مطالعات جامع ترافیک شهر

- 2 5 - مناسب سازی ساختمان های اداری شهرداری و سازمانهای دولتی و اماکن عمومی مانند پارکها و ... برای دوچرخه به خصوص تأمین پارکینگ و حفاظت از دوچرخه.
- 3 5 - در نظر گرفتن مسیرهای مخصوص دوچرخه در محیط شهر و بافت قدیم و جدید (مسیرهای امن دوچرخه)
- 4 5 - در نظر گرفتن پارکبان رایگان دوچرخه - ایستگاههای دوچرخه (حل مسئله نگرهبانی دوچرخه ها در ایستگاه و منظور نمودن قسمتی از پارکینگ های عمومی شهر برای دوچرخه).
- 5 5 - فرهنگ سازی - تبلیغات - تشویق مردم به استفاده از دوچرخه با استفاده از شیوه های تبلیغی مناسب
- 6 5 - استفاده از بخش خصوصی جهت سرمایه گذاری در اجرای طرحهای دوچرخه سواری در شهر
- 7 5 - بعنوان نمونه دو پروژه عملیاتی زودبازده را میتوان نام برد:
- الف- کسبه بازار قزوین اشتیاق زیادی جهت استفاده از دوچرخه دارند اما وضعیت محیطی بافت بازار و اطراف، مناسب برای تأمین این نیاز نیست، پیشنهاد می شود یک فضای مناسب در اطراف بازار جهت پارکینگ کسبه و مراجعین مهیا گردد، با هماهنگی هیأت دوچرخه سواری و اتحادیه اصناف، تشویق کسبه به استفاده از دوچرخه و بهره مندی از پارکینگ رایگان با حفاظت مطمئن و رایگان و اهداء جوایز ماهانه و ...
- ب- تشویق مدیران، کارمندان و کارکنان ادارات و نهادها از دوچرخه در مسیر خانه تا کار و اعطاء وام جهت خرید دوچرخه و اهداء جوایز ماهانه به عنوان اقدامات نمادین.

توصیه های عمومی:

- توسعه نظام الکترونیک شهرداری در راستای تحقق شهرداری الکترونیک به منظور کاهش نیاز به مراجعات شهروندان به واحدهای مختلف شهرداری و تعریف هسته های خدماتی متعدد در شهر جهت توزیع خدمات در نقاط مختلف به منظور کاهش نیاز به سفرهای درون شهری شهروندان
- فرهنگ سازی جهت استفاده از خودروهای کوچک توسط شهروندان
- پیگیری اجرای محدودیت های ترافیکی در ساعات خاص در مناطق مرکزی شهر

- مطالعه جهت استفاده از وسائط متنوع حمل و نقل عمومی علاوه بر اتوبوس - تاکسی مانند تراموا و ...
- جلوگیری از ورود کامیونها به شهر و انتقال پارکینگ های عمومی وسائط نقلیه سنگین به خارج از شهر و پایانه باربری.
- ساماندهی مشاغل مزاحم و انتقال به خارج شهر
- بخش قابل ملاحظه‌ای از ساختمانهای شاخص در اقصی نقاط شهر را ساختمانهای دولتی و عمومی تشکیل میدهد. شهرداری، سال 1390 را سال نهضت پارکینگ اعلام نماید و برنامه ریزی لازم جهت این امر را در 4 ماه باقیمانده امسال صورت داده، مواردی چند را برای اقدام عملی شروع نماید مانند:
- الف- شهرداری از خود شروع کند، برای تمام ساختمانهای اداری و خدماتی پارکها و ... در سطح شهر نقشه مناسب سازی جهت تأمین پارکینگ تهیه نموده در سال 90 اجراء نماید.
- ب- با توجه به اینکه در فصل بودجه نویسی برای سال 90 قرار داریم. در یک اقدام هماهنگ با حوزه معاونت عمرانی استانداری و شورای برنامه ریزی استان، کلیه ادارات و سازمانها موظف به پیگیری اصلاح ساختمانهای اداری و اماکن مربوطه جهت تأمین پارکینگ مراجعین گردند و برای این امر ردیف بودجه های خاصی در بودجه سنواتی سال 1390 منظور نمایند، شهرداری خدمات مشاوره ای برای ادارات در این زمینه را رایگان در اختیارشان قرار دهد.
- (اقدامات در این بخش برای تأمین فضاهای لازم جهت پارکینگ ماشین، موتورسیکلت و دوچرخه مراجعین می باشد)

علی حسن ظاهری
کارگروه قزوین + 20

▪ رونوشت به :

- ریاست محترم شورای اسلامی شهر قزوین- جهت استحضار
- اعضای محترم کارگروه قزوین+20- جهت استحضار
- ریاست محترم نظام مهندسی ساختمان- جهت استحضار
- دبیرخانه طرح قزوین+20- جهت اطلاع و پیگیری لازم